

Artysta rzeźbiarz

265104

Inna nazwa zawodu: rzeźbiarz

Zadania i czynności

Artysta rzeźbiarz to przede wszystkim twórca. Twórca z wewnętrznego nakazu, z potrzeby zamykania idei i emocji w dziełach przestrzennych. Głównym celem społecznym jego pracy jest kształtowanie estetyki otoczenia przez rzeźbę oraz komponowanie przestrzeni i małej architektury wokół człowieka. Rzeźbiarz projektuje rzeźby w rysunku lub materiałach plastycznych takich jak modelina, glina. Mogą to być posągi, popiersia, głowy, rzeźby figuralne pomnikowe, nagrobne, ogrodowe, parkowe, a także dekoracyjne formy abstrakcyjne dla przestrzeni publicznej i prywatnej. Wykonuje je samodzielnie lub przy pomocy osób z zawodów pokrewnych, takich jak kamieniarz, snycerz, modelarz. Dziełem finalnym jest rzeźba w takich materiałach trwałych jak kamień, drewno, beton, gips, metal, masa ceramiczna, tworzywo sztuczne, laka, kość słoniowa, szkło, kamienie szlachetne, papier, tektura, styropian, sznur itp. Do zadań rzeźbiarza należy sporządzenie projektu wstępnego rzeźby w formie szkiców przestrzennych zgodnie z własną koncepcją artystyczną oraz zamówieniem zleceniodawcy (praktyka wykazuje, że wcale nie jest to łatwe do pogodzenia); wykonanie modelu rzeźby w skali 1:10 w glinie lub gipsie i przedstawienie go zleceniodawcy; sporządzenie lub nadzorowanie sporządzenia modelu rzeźby w skali 1:1; nadzór (przy bardzo dużych rzeźbach) lub własnoręczne odlewanie rzeźby w wybranym materiale: tworzywie sztucznym, brązie, cynku, żeliwie, cemencie, porcelanie lub kamionce; wybór odpowiedniego surowca i kształtowanie w nim bryły rzeźby przez cięcie, kucie, szlifowanie, borowanie kamienia, drewna i innych materiałów twardych. Następnie rzeźbiarz opracowuje powierzchnię rzeźby i konturów przez szlifowanie, polerowanie, cyzelowanie, repulsowanie, polichromowanie lub nasycanie odpowiednimi substancjami chemicznymi. W wypadku tworzenia rzeźb składających się z kilku części rzeźbiarz musi połączyć poszczególne elementy czopami, wpustami, kotwami, nitami, spawem lub klejem. Końcowym etapem jest umieszczenie bryły rzeźbiarskiej w przestrzeni w porozumieniu z architektem i zleceniodawcą. Rzeźbiarz będąc artystą poszukuje stale nowych rozwiązań artystycznych oraz możliwości stosowania nowych materiałów. Powinien także brać czynny udział w życiu artystycznym uczestnicząc w plenerach, konkursach oraz wystawach zbiorowych, organizując indywidualne wystawy własnej twórczości. Rzeźbiarz posługuje się w swojej pracy zarówno narzędziami nieprecyzyjnymi, takimi jak dłuta, świdry, noże, piły (ręczne i elektryczne), młotki, pilniki, spawarki, jak i narzędziami precyzyjnymi, takimi jak np. narzędzia dentystyczne i narzędzia do obróbki kamieni szlachetnych.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy Praca rzeźbiarza odbywa się przeważnie w pracowniach rzeźbiarskich. Ale nie wszyscy artyści mają pracownię. Pracują więc w różnych miejscach, czasowo przygotowanych do wykonania rzeźby, a przy wykonywaniu monumentu (rzeźba o dużych rozmiarach) bardzo często na wolnym powietrzu. Jeżeli rzeźbiarz zostaje wykładowcą lub kierownikiem galerii, jego miejscem pracy jest szkoła, dom kultury, galeria, muzeum. W zawodzie tym istnieje zwiększone ryzyko wypadków typu skaleczenia, stłuczenia młotkiem, siekierą, strugiem, zacięcia dłutem, zaproszenia oczu odłamkami kamienia. Rzeźbiarze pracujący w kamieniu są zagrożeni pyłicą płuc, zatrudnieni zaś w szkolnictwie chorobami narządu głosu i słuchu, gdyż uciążliwością tej pracy jest hałas. Wykonujący rzeźby w tworzywie sztucznym narażeni

są na przeróżnego typu zatrucia i alergię. warunki społeczne Praca rzeźbiarza ma charakter indywidualny i samodzielny. Artysta sam tworzy wizję i szkic swojego dzieła. Współpracuje z zespołem tylko przy wielkogabarytowych realizacjach. I nie zdarza się to często. Mimo odosobnienia przy pracy w pracowni - kontakty z ludźmi są niezbędne i częste. Artysta musi chłonać tzw. „ducha czasu” w rozmowach i dyskusjach z kolegami i zlecniodawcami. Ilość tych kontaktów zależy najbardziej od charakteru samego twórcy. Jako nauczyciel lub kierownik galerii ma bardzo intensywne codzienne kontakty z ludźmi, nierzadko konfliktowe. warunki organizacyjne Artysta rzeźbiarz pracuje średnio od 3 do 9 godzin dziennie i praca ta wymaga często wysiłku fizycznego. Godziny pracy ustala sam, w zależności od aktualnych potrzeb, otrzymanego zlecenia, pogody, wewnętrznego nakazu tworzenia. Czasem brak odpowiednich warunków organizacyjnych niesie ze sobą uczucie frustracji, poczucie niemożności zrealizowania swoich wizji. Na stanowisku nauczyciela i kierownika galerii godziny pracy ma stałe i wynoszą one od 3 do 6 godzin. Samodzielny twórca ma pełną swobodę działania i decydowania o tym, co i jak robić. Nauczyciel i kierownik galerii są okresowo kontrolowani oraz pełnią rolę zwierzchnika i podwładnego. Z wykonywaniem zawodu artysty rzeźbiarza łączy się odpowiedzialność społeczno-moralna. Wiąże się ona z szerokim oddziaływaniem twórcy na otoczenie, który wpływa na wyzwalanie emocji oraz na kształtowanie opinii, poglądów, gustów i estetyki przestrzeni. W wypadku nauczyciela odpowiedzialność dotyczy sprzętu szkolnego oraz bezpieczeństwa i zdrowia dzieci i młodzieży w klasie, w wypadku zaś kierownika galerii za wyposażenie galerii oraz za prawidłowe funkcjonowanie prowadzonej przez siebie jednostki gospodarczej.

Wymagania psychologiczne

Ze względu na charakter pracy rzeźbiarza najbardziej niezbędne są tu uzdolnienia plastyczne i wyobrażenia przestrzenne, w której powstaje pierwszy obraz dzieła. Zręczność rąk i palców, czyli zdolności manualne, oraz spostrzegawczość, ostrość i stereoskopowość widzenia pozwalają artyście rzeźbiarzowi urzeczywistnić swoją wizję. Aby sprostać wymogom konkurencji artysta rzeźbiarz musi być kreatywny, czyli być kopalnią pomysłów nowych rozwiązań przestrzennych, nowych środków wyrazu, nowych zastosowań materiałowych. Musi go cechować stałe myślenie twórcze, które nie pozwala mu stać w miejscu, a zmusza do potraktowania rzeźbiarskiego nawet odpadów i śmieci oraz przedmiotów codziennego użytku, jak np. w wypadku słynnych rzeźbiarzy Cesara, Christo czy Jaspersa Johnsa. Przy pracy nad dziełem trzeba umieć skupić na nim uwagę, a przy pracy z dziećmi i młodzieżą oraz w galerii trzeba posiadać dodatkowo zdolność podzielenia uwagi pomiędzy kilka spraw naraz oraz łatwość porozumiewania się. Przydatna jest też odrobina uzdolnień technicznych, ponieważ rzeźbiarz używa do pracy wielu różnorodnych narzędzi i urządzeń elektrycznych. Samodzielność, niezależność i ciekawość wszystkiego, co dzieje się w świecie pozwala artyście być znaczącą osobowością twórczą o pozytywnym oddziaływaniu na środowisko. Artysta jak gąbka chłonie „ducha czasu”, w którym żyje, by zamknąć go w swoim dziele, dlatego jego zainteresowania muszą być rozległe i wszechstronne. Począwszy od społecznych przez psychologiczne, historyczne, filozoficzne, językowe, techniczne aż do materiałoznawstwa włącznie. Artysta rzeźbiarz powinien również charakteryzować się dużą inicjatywnością: wysyłać wiele ofert do potencjalnych zlecniodawców, organizować sobie reklamę itp., ponieważ sam musi zorganizować warsztat pracy, zadbać o zlecenia (brak jest agencji dbających o pracę dla rzeźbiarzy, tak jak np. są agencje wyszukujące pracę aktorom). Niewątpliwie przydatna jest odporność emocjonalna, gdyż sprawy związane z samozatrudnieniem i rywalizacją na rynku usług plastycznych niosą ze sobą wiele stresów i napięć.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca artysty rzeźbiarza jest, w kategoriach wysiłku fizycznego, średnio ciężka.

Wykonanie dużej rzeźby jest pracą wymagającą znacznego wysiłku fizycznego i dużej sprawności narządów ruchu i wzroku. Na pewno nie poradzi sobie łatwo w tym zawodzie osoba niepełnosprawna. Możliwe jest jednak, aby niepełnosprawny artysta projektował i tworzył rzeźby w małej skali. Wady słuchu i mowy nie stanowią żadnej przeszkody dla uprawiania samodzielnej twórczości rzeźbiarskiej, ale utrudniają studia w normalny trybie w Akademii Sztuk Pięknych. Jako wykładowca lub kierownik galerii osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Aby zostać profesjonalnym artystą rzeźbiarzem trzeba ukończyć Wyższą Szkołę Plastyczną. Egzaminy wstępne do tych szkół obejmują sprawdzenie zdolności artystycznych w wybranym kierunku. Dyplom ukończenia takiej szkoły daje prawo członkostwa w Związku Polskich Artystów Plastyków oraz zatrudnienia w sferze oświaty i kultury. Przydatne są tu uprawnienia pedagogiczne oraz umiejętność obsługi komputera.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Możliwości rozwoju kariery zawodowej w wypadku rzeźbiarza - samodzielnego twórcy są duże, chociaż nie oznaczają one osiągania coraz wyższych stopni w hierarchii organizacyjnej. Awans oznacza uznanie i sławę dobrego rzeźbiarza. Można to osiągnąć talentem i pracowitością. Awans wykładowcy plastyki i kierownika galerii również polega na zdobyciu uznania i prestiżu.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Rzeźbić można zacząć w każdym wieku, nawet po dłuższej przerwie od ukończenia studiów. Nie ma ograniczeń wiekowych, ponieważ artysta rzeźbiarz pracuje na własny rachunek. Uczelnie plastyczne przyjmują kandydatów w zasadzie do 25 roku życia, ale istnieją odstępstwa od tej zasady.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

artysta malarz, artysta grafik, konserwator dzieł sztuki, architekt, dekorator wnętrz, nauczyciel akademicki, kamieniarz

Polecana literatura

Gerson-Dąbrowska Maria, "Modelowanie jako nauka i zabawa", 1923 Krzemowicz Henryk, "Odlewy gipsowe", 1929 Piaskowski Jerzy, "Technologia dawnych odlewów artystycznych", 1981 Jaworski Marek, "W kręgu Kenara", 1968 Kenarowa Halina, "Od Zakopiańskiej Szkoły Przemysłu Drzewnego do Szkoły Kenara", Studium z dziejów szkolnictwa zawodowego - artystycznego w Polsce, 1978 Domański Michał, "Poczet wielkich rzeźbiarzy", 1981 Wojnar Irena, "Nauczyciel i wychowanie estetyczne", 1968 Millati Wiesław, "Organizacja szkolnictwa artystycznego w Polsce", 1972 Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, folder informacyjny wydany w 1994 r Zeszyty Naukowe ASP nr 1/1982 r., Paweł Kozłowski, "ASP w oczach profesorów i studentów" Dwumiesięcznik "Sztuka"